

Polsk språk 1

POL1110

Forelesning 4
H2006

ORDKLASSER

- alle polske ord kan deles i to grupper – som bøyes og som ikke bøyes

ordklassene	
<i>bøyes</i>	<i>ikke bøyes</i>
substantiv	adverb
adjektiv	partikler
pronomen	preposisjoner
verb	konjunksjoner
tallord	

być + NEKTELSE = *mieć* + GENITIV

Piotr **jest** tutaj.

On **jest** tutaj.

Tutaj **nie ma** Piotra.

Nie ma go tutaj.

Tu **jest** Zosia.

Ona tu **jest**.

Tu **nie ma** Zosi.

Jej tu **nie ma**.

Tutaj **są** wszyscy.

Oni tutaj **są**.

Tutaj **nie ma** nikogo.

Tutaj ich **nie ma**.

HARDE / BLØTE KONSONANTER

fremre	p b t d f w ł m n r s z	harde
sentrale	c dz cz dż sz ż (rz)	funksjonelt bløte
	ć (ci) dź (dzi) ś (si) ź (zi) ń (ni) l j	bløte
bakre	k g ch (h)	harde

fremre og bløte: pi bi fi wi mi

GENITIV

- uttrykker eiendomsforhold – noe(n) tilhører noe(n) eller er del av noe

torebka pani Ewy autor książki

data urodzenia obywatel Polski

- følger etter en nektelse (her erstattes Akk. av Gen.)

Czytam gazetę (Akk.)

Nie czytam gazety (Gen.)

- betegner fravær

Nie ma torebki pani Ewy.

- følger etter alle uttrykk for mål og mengde

kilogram cukru

litr mleka

GENITIV

m		f	n
<i>animatum</i>	<i>inanimatum</i>		
-a	-a	-y <i>frem. harde + funk. bløte + h ÷ l</i>	-a
	-u	-i / -ii <i>bak. harde + bløte + l ÷ h</i>	
pana Piotra pająka psa	komputera traktora stołu długopisu	gazety władzy nogi mafii	okna pióra jabłka

GENITIV SINGULARIS AV ADJEKTIV

m	f	n
-ego	-ej	-ego
<i>Nom.</i> dobry długopis	<i>Nom.</i> dobra książka	<i>Nom.</i> dobre dziecko
dobrego długopisu	dobrej książki	dobrego dziecka

EIENDOMSPRONOMEN

mój, twój, nasz, wasz

Czytam moją książkę.	Akk.	jf. Czytam fajną książkę.
Nie czytam mojej książki.	Gen.	Nie czytam fajnej książki.
Oglądam twój film.	Akk.	jf. Oglądam głupi film.
Nie oglądam twojego filmu.	Gen.	Nie oglądam głupiego filmu.
Widzę nasze dziecko.	Akk.	jf. Widzę małe dziecko.
Nie widzę naszego dziecka.	Gen.	Nie widzę małego dziecka.
Sprzątacie wasz samochód.	Akk.	jf. szybki samochód
Nie sprzątacie waszego samochodu.	Gen.	szybkiego samochodu

NB!

Czytam jego list.	Akk.	Nie czytam jego listu.	Gen.
Oglądam jej książkę.	Akk.	Nie oglądam jej książki.	Gen.

PERSONLIGE PRONOMEN

Genitiv

Nom.	Genitiv	Nom.	Genitiv
<i>entall</i>		<i>flertall</i>	
ja	mnie	my	nas
ty	cię, ciebie	wy	was
on	go, jego, niego	oni	ich, nich
ona	jej, niej	one	ich, nich
ono	go, niego		
nikt	nikogo	wszyscy	wszystkich
nic	niczego		

JECHAĆ / IŚĆ

- betegner en bestemt retning, en bevægelse utført på et konkret tidspunkt med henholdsvis farkost/transportmiddel el. til fots

Jadę do Warszawy. (i morgen, på mandag)

Idziemy do szkoły. (nå, om 10 minutter)

JEŹDZIĆ / CHODZIĆ

- betegner en ubestemt retning, en bevegelse uten referanse til tidsaspekt eller varighet, dvs. rutine, gjentakelse eller potensiell bevegelse

Jeżdżę do Warszawy. (ofte, hvert år)

Chodzimy do szkoły. (vi går på skole)

JEŹDZIĆ

entall

ja	je<u>źd</u>żę
ty	je<u>źd</u>zisz
on, ona, ono (pan, pani)	je<u>źd</u>zi

flertall

my	je<u>źd</u>zimy
wy	je<u>źd</u>zicie
oni, one (państwo)	je<u>źd</u>żą

CHODZIĆ

entall

ja	chodzę
ty	chodzisz
on, ona, ono (pan, pani)	chodzi

flertall

my	chodzimy
wy	chodzicie
oni, one (państwo)	chodzą

BEVEGELSESVORB

substantiv + verb + substantiv + preposisjon + substantiv
(Nom.) (Instr.) (Gen.)

do (na) / z (ze)

Basia	jedzie	rowerem	do	szkoły.
Ela i Ula	idą	piechotą	na	zakupy.
(Wy)	płyniecie	statkiem	z	Gdańska.
(Ja)	wracam	promem	ze	Szczecina.

BRAĆ

entall

ja	bi<u>o</u>ę
ty	bierzesz
on, ona, ono (pan, pani)	bierze

flertall

my	bierzemy
wy	bierzecie
oni, one (państwo)	bi<u>o</u>ą

MODALT HJELPEVERB *CHCIEĆ*

entall

ja	ch<u>o</u>ę
ty	chcesz
on, ona, ono (pan, pani)	chce

flertall

my	chcemy
wy	chcecie
oni, one (państwo)	ch<u>o</u>ą

MODALT HJELPEVERB *MÓC*

entall

ja	mogę
ty	możesz
on, ona, ono (pan, pani)	może

flertall

my	możemy
wy	 możecie
oni, one (państwo)	mogą

MODALT HJELPEVERB *MUSIEĆ*

entall

ja	muszę
ty	musisz
on, ona, ono (pan, pani)	musi

flertall

my	musimy
wy	musicie
oni, one (państwo)	muszą

MODALE HJELPEVERB *MUSIEĆ, MÓC, CHCIEĆ, LUBIĆ*

- musieć, móc, chcieć, lubić + **Infinitiv**

Muszę **iść** do pracy.

Kasia może **zrobić** obiad.

Chcecie **uczyć się** języka polskiego?

Lubisz **chodzić** do kina.

VERB SOM TAR AKKUSATIV

- chcieć + **Gen.** // **Akk.**
Chcę kawy (Gen.) // Chcę kawę (Akk.)
- lubić + **Akk.**
Lubię Jolę.
- uwielbiać + **Akk.**
Ula uwielbia swojego brata.

VERB SOM TAR GENITIV

- słuchać + **Gen.**
Czasem słucham radia.
- bać się + **Gen.**
Wojtek strasznie boi się egzaminu.
- potrzebować + **Gen.**
Czy potrzebujecie tej gazety.
- uczyć się + **Gen.**
W tym semestrze uczę się (języka) francuskiego.
- szukać + **Gen.**
Szukamy ładnego mieszkania.

VERB SOM TAR INSTR.

- bawić się + **Instr.**
Ania bawi się lalką.
NB! Ania bawi się z Markiem.
- interesować się + **Instr.**
Interesuję się koszykówką.
- opiekować się + **Instr.**
Opiekujemy się chorymi zwierzętami.

PREPOSIJONER Z – BEZ

z + Instr.

Piję herbatę **z** cukrem.

Maria lubi kawę **ze** śmietanką.

bez + Gen.

Piję herbatę **bez** cukru.

Maria lubi kawę **bez** śmietanki.

PERSONLIGE PRONOMEN AKKUSATIV OG GENITIV

Akk.

Patrę na **niego**

Patrę na **nią**

Patrę na **nich**

Patrę na **nie**

Widzę **go**

Widzę **ją**

Widzę **ich**

Widzę **je**

Gen.

Idę do **niego**

Idę do **niej**

Idę do **nich**

Idę do **nich**

Szukam **go**

Szukam **jej**

Szukam **ich**

Szukam **ich**

PERSONLIGE PRONOMEN – INSTR.

Nom.	Instrumentalis	Nom.	Instrumentalis
<i>entall</i>		<i>flertall</i>	
ja	mną	my	nami
ty	tobą	wy	wami
on	nim	oni	nimi
ona	nią	one	nimi
ono	nim		

GRUNNTALL

1	jeden	11	jedenaście
2	dwa	12	dwanaście
3	trzy	13	trzynaście
4	cztery	14	czternaście
5	pięć	15	piętnaście
6	sześć	16	szesnaście
7	siedem	17	siedemnaście
8	osiem	18	osiemnaście
9	dziewięć	19	dziewiętnaście
10	dziesięć	20	dwadzieścia

GRUNNTALL – forts.

21	dwadzieścia jeden	30	trzydzieści
22	dwadzieścia dwa	40	czterdzieści
23	dwadzieścia trzy	50	pięćdziesiąt
24	dwadzieścia cztery	60	sześćdziesiąt
25	dwadzieścia pięć	70	siedemdziesiąt
26	dwadzieścia sześć	80	osiemdziesiąt
27	dwadzieścia siedem	90	dziewięćdziesiąt
28	dwadzieścia osiem	100	sto
29	dwadzieścia dziewięć		

ORDENSTALL

1	pierwszy	13	trzynasty
2	drugi	14	czternasty
3	trzeci	15	piętnasty
4	czwarty	16	szesnasty
5	piąty	17	siedemnasty
6	szósty	18	osiemnasty
7	siódmy	19	dziewiętnasty
8	ósmy	20	dwudziesty
9	dziewiąty	21	dwudziesty pierwszy
10	dziesiąty	22	dwudziesty drugi
11	jedenasty	23	dwudziesty trzeci
12	dwunasty	24	dwudziesty czwarty

.....

ORDENSTALL – forts.

<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
-y, -i	-a	-e
pierwsz y raz	pierwsz a godzina	pierwsz e dziecko
drug i raz	drug a godzina	drug ie dziecko
trzec i raz	trzec ia godzina	trzec ie dziecko